

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

	особливим, інтенсивним, щоб у них виникло багато запитань (а чим відкривається незрозумілого під час осягнення зрозумілого, тим допитливішою стає людина), ми ідемо з дітьми в сад, на ділянку, у теплицю і засукуємо рукава»;
інформаційно-комунікаційна	«Ввести дитину в складний світ людських стосунків – одне з найважливіших завдань виховання. Щоб дитина серцем відчувала іншу людину – так можна сформулювати важливе виховне завдання, яке потрібно ставити перед собою»;
Навчання впродовж життя	«Навчити користуватися знаннями. Якщо набуті уміння і навички тільки засвоюються і не застосовуються на практиці, навчання поступово виходить зі сфери духовного життя дитини, неначе відділяється від її інтересів і захоплень»;
громадянські та соціальні компетентності	«Навчати людяності – найскладніша і наймовірно важка справа. Це означає затвердити вже в маленькій дитині потребу в другові, дорожче від якого немає в світі. Однією з найбільших радощів дитини має бути просто спілкування з людиною: я прийшов до тебе тому, що не можу без тебе жити»;
культурна	«Розумове виховання необхідне людині не тільки для праці, а й для повноти духовного життя. Уміти творчо мислити, бути розумним повинен і майбутній математик, і майбутній тракторист. Розум повинен давати щастя насолоди культурними й естетичними цінностями»;
підприємливість та фінансова грамотність	«Відкрити в кожній людині творця, поставити її на шлях самобутньої творчої, інтелектуально повнокровної праці – це завдання стає нині першочерговим у практичній роботі».

Джерела: [2], [3].

Література

1. Ковальчук В. Актуальність ідей В.О. Сухомлинського у проблемі формування соціальної компетентності майбутнього вчителя початкової школи. *Наукові записки ТДПУ ім. В. Гнатюка: Педагогіка*. 2002. №5. С.110-111.
2. НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>. Дата відвідання: 05.04.2021 р.
3. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина : Вибрані твори : в 5 т. Київ : Радянська школа, 1977. Т. 3. С. 5-657.

УДК 37.091.2-044.427

ВІНЕР Г.І., ТЯГУР В.М.,
Мукачівський державний університет

ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ТА ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ: ТЕОРЕТИЧНІ КОНЦЕПТИ

Однією з провідних ідей сучасної освіти є інтегрований підхід до організації освітнього процесу, який долає протиріччя між безмежністю сучасного інформаційного простору та обмеженістю людських можливостей щодо сприйняття, засвоєння та застосування отриманої інформації.

Ідея інтеграції в педагогічній практиці не нова. До прикладу, Я. Коменський вважав, що всі знання виростають з одного коріння – навколишньої дійсності, пов'язані між собою, а тому повинні вивчатися у

зв'язках. Й. Песталоцці вбачав небезпеку у відриві одного предмета від іншого, вважав за доцільне систематизувати всі явища і предмети, що існують у світі. К. Ушинський зазначав, що доки різні предмети викладатимуть незалежно один від одного, навчання не матиме суттєвого впливу на духовний розвиток дитини.

Методологічні аспекти інтеграції висвітлені у публікаціях О. Данилюк, І. Козловської, М. Прокоф'євої, Ю. Сьоміна та ін. Ці дослідники розглядають інтеграцію як провідний дидактичний принцип, що загалом визначає організацію освітніх систем.

Сьогодні налічується чимала кількість підходів до організації освітнього процесу. Інтегративний підхід забезпечує доцільне об'єднання і синтез компонентів змісту навчання внутрішньопредметного та міжпредметного характеру, їх узагальнення на рівні фактів, понять, теорій, ідей, формування цілісної системи узагальнених знань, способів і видів діяльності.

На переконання В. Загвязінського, інтегративний підхід до навчання спирається на ідею цілісності навчання, яка має єдність цілей, змісту, засобів, форм і методів навчання.

Зазначимо, що термін «інтеграція» використовується для характеристики процесу зближення і зв'язку наук, предметів та є протилежним за значенням до терміну «диференціація».

Інтеграція (від лат. *integratio* – поєднання, відновлення) – об'єднання в єдине ціле раніше розрізнених частин та елементів системи на основі їх взаємозалежності і взаємодоповнюваності [1].

На думку американських дослідників, інтеграція в освіті – це організація процесу пізнання, за якою учні можуть використовувати знання та вміння, отримані в школі, в реальних життєвих ситуаціях.

Інтеграцію в дидактиці С. Архангельський розуміє як взаємозв'язок змісту, методів та форм навчання; Г. Батуріна – як цілісний освітній процес; Г. Федорець – як різноманітні зв'язки між структурними компонентами педагогічної системи.

Впровадження інтеграції в освітній процес початкової школи актуальне, позаяк дає змогу «спресувати» споріднений матеріал кількох предметів навколо однієї теми, усунути дублювання у вивченні ряду питань, опанувати з учнями значний за обсягом навчальний матеріал, досягти цілісності знань. Специфічна методологічна функція інтеграції в навчанні (в порівнянні з міжпредметними зв'язками) полягає у створенні якісно нового продукту на основі вирішення протиріч. Сутнісний сенс інтеграції – не в простому сумуванні знань, а у вирішенні протиріч через вирішення проблем.

Інтегроване навчання – спеціальним чином організований процес формування цілісної картини світу за рахунок упорядкування, узгодження, взаємодоповнення змісту науковими знаннями різних навчальних дисциплін на основі інтеграції [3].

Словник «Професійна освіта» С. Гончаренка розкриває термін «інтегроване навчання» як об'єднання в єдине ціле навчального матеріалу з

різних предметів (тематична інтеграція, інтегровані курси) для цілісного й різнобічного вивчення важливих наскрізних тем [4].

Інтегроване навчання побудоване на посиленні взаємозв'язків між компонентами змісту різних предметних галузей, що в певній мірі відтворюють цілісну картину світу в його природних взаємозв'язках та взаємозалежностях, націлене на формування знань, умінь та навичок, що сприяють різнобічному розвитку особистості. В умовах інтегрованого навчання більш ефективно відбувається взаємопроникнення й систематизація знань учнів, формування у них цілісної картини світу, розвиток творчих здібностей і креативного мислення [2].

За висновками учителів-практиків, перевагами інтегрованого навчання є те, що внаслідок одночасного вивчення учнями різних предметів їхні знання набувають системності, уміння стають комплексними, посилюється світоглядне спрямування інтересів дітей, досягається більш високий рівень їхнього розвитку. До недоліків відносять, насамперед, брак програм з інтегрованих навчальних курсів, підручників і дидактико-методичних систем їх викладання; нерозробленість методики викладання інтегрованих курсів у початковій школі.

Таким чином, єдиного узгодженого визначення поняття «інтеграція в початковій освіті» немає. У загальному значенні – це дидактико-методичний засіб організації освітнього процесу, в основу якого покладено цілісне сприйняття й пізнання світу. Інтеграція багатокомпонентного змісту початкової освіти дає можливість вчителю раціонально розподілити час на вивчення шкільних предметів і за рахунок вивільнених годин організувати роботу, спрямовану на розвиток творчих здібностей молодших школярів.

Література

1. Бібік Н.М. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Підзаг. ред. Н. М. Бібік. – К. : ТОВ «Видавничийдім «Плеяди», 2017. – 206 с.
2. Кірик М. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб. / М. Кірик, Л. Данилова. – Львів : Світ, 2019. – 136 с.
3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. – К. : Міністерство освіти і науки України, 2016. – 40 с.
4. Професійна освіта : словник / уклад. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало. – К. : Вища шк., 2000. – 380 с.

УДК 376.015.311:741.02:159.922.76-056.313(043.2)

ВОВЧОК В.М., ЧЕКАН О.І.,
Мукачівський державний університет

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ДІТЕЙ З РОЗУМОВОЮ ВІДСТАЛІСТЮ У СПЕЦІАЛЬНІЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Проблема навчання, виховання та розвитку розумово відсталих дітей з метою адаптації та ефективної інтеграції в суспільство є однією з

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>